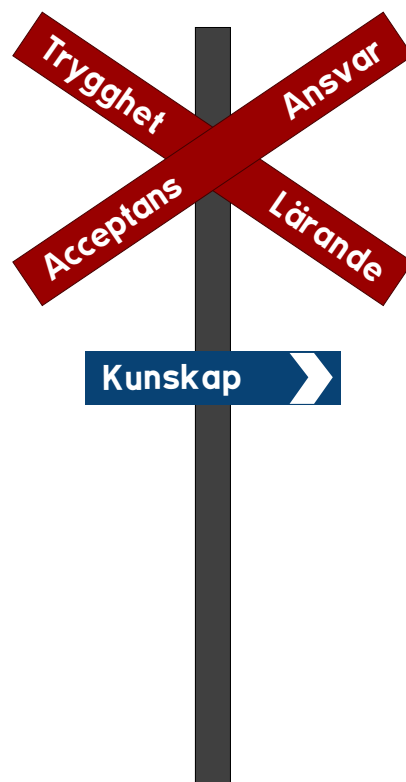

Kastalskolan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

2017

"Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter." (Kapitel 1, Läroplan för grundskolan 2011)

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskola åk 6-9

Ansvariga för planen

Rektor är ansvarig för planen.

Trygghetsgruppen består av: Skolkurator, specialpedagog, speciallärare, en lärare per arbetslag samt elevcoacher.

Kastalskolans vision:

Planen gäller 2017-04-01 – 2017-11-30

Elevernas delaktighet

Kastalskolans elevskyddsombud (KESO-gruppen) tillika elevråd som består av två representanter per klass tar del av föreslagen plan och kan komma med synpunkter.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldrådet får ta del av föreslagen plan och kan komma med synpunkter.

Personalens delaktighet

Planen har varit ute på remiss hos skolans samtliga personal.

Förankring av planen

- Planen presenteras på föräldramöten i samtliga klasser.
- Vid terminstart hösten 2017 presenterar mentorerna planen för sin klass. Trygghetsgruppen har tagit fram en powerpointpresentation som varje mentor kan använda.
- Planen kommer att finnas på Kastalskolans hemsida.

Utvärdering

Föregående plan

2014-15 års likabehandlingsplan utvärderades i dåvarande arbetslag genom diskussioner. På grund av täta rektorsbyten och avsaknaden av överlämningar till nya rektorer går det inte att utvärdera senaste versionen av likabehandlingsplanen. Rektor har därför beslutat att införa en helt ny plan.

Årets plan

Rektor ansvarar för att årets plan utvärderas senast 2017-11-03. Detta sker genom att hela personalgruppen utvärderar årets plan i årsarbetslagen. Trygghetsgruppen organiserar och håller i denna utvärdering.

Rektor utvärderar också planen med föräldrådet respektive KESO-gruppen.

Vid utvärderingen analyseras åtgärderna. Är vi nöjda med resultatet eller finns det något som bör förbättras? Om åtgärden inte blev genomförd motiveras varför. Nya mål och åtgärder skrivs in i nästa läsårsplan.

Främjande insatser

Främja likabehandling utifrån diskrimineringsgrunder

”Det främjande arbetet handlar om att stärka det positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver inte utgå från identifierade problem i verksamheten. Det främjande arbetet ska anpassas till barnens och eleverna ålder och till den aktuella verksamheten.” (Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, Skolverket.)

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Eleverna i skolan ska veta och förstå vad kränkande behandling innebär för individen. Uppföljning sker via regelbundna diskussioner och reflektioner i tal och skrift på Klf-tiden.

Insatser

- Normbrytande förhållningssätt
- Rastaktiviteter
- Rastvärdar
- HASP (hälsa, arbetsmiljö, självkänsla, prestation) – åk7 skolkurator och skolsköterska.

Ansvarig: Rektor samt all personal på skolan.

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår under hela läsåret.

Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Personal ser till att elever med olika typer av funktionsnedsättningar får den hjälp och det stöd som eleven har rätt till i skolan. Alla elever ska ges förutsättningar att delta i hela skolans verksamhet.

Insats

- Extra tydliga lektionsplaneringar, punktlister och visuella genomgångar.
- För friluftslivet gäller alternativ som passar alla.
- Dolda funktionshinder - främja förståelse hos alla på skolan när det gäller dessa svårigheter.
 - Utbildningsinsats till personalen för att kunna för att kunna föra kunskaperna vidare till alla elever.
- ILT - inläsningstjänst - att alla elever får tillgång till sitt konto och så många ämnen som möjligt använder sig av tjänsten.
-

Ansvarig: Specialpedagog, speciallärare, ämneslärare samt klassföreståndare.

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår under hela läsåret

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Främja trivsel mellan eleverna. Uppföljning sker genom skriftlig utvärdering efter genomförd aktivitet.

Insats

- Friluftsliv
- Återkommande fadderverksamhet åk 6/åk 8 samt åk 7/åk 9 under läsåret.
- Gruppstärkande aktiviteter i åk 6/9 de två första veckorna på hösten.
- Lärmiljön- Vi tänker på hur vi placerar eleverna i klassrumssituation och att vi delar upp eleverna i grupper i stället för att låta dem välja själva.
-

Ansvarig: Samtliga lärare.

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår under hela läsåret.

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

All personal som befinner sig på skolans område, samt alla elever förstår vad Kastalskolans ledkryss står för. Elevernas attityd till ledkryssets värdeord diskuteras kontinuerligt

Insats

- Arbetsplatsträff med samtliga personal som arbetar i skolan (inklusive vikarier, vaktmästare, lokalvårdspersonal, bibliotekspersonal, matsalspersonal och fikets personal) i början av läsåret för att förankra ledkrysset och värdeorden hos alla som träffar eleverna.
- Under året skall skolans ledkryss användas som grund i diskussioner om hur vi skall vara med varandra och även vara grund till läsårets ordningsregler.
- En informationsfolder skall tas fram gällande detta och löpande lämnas ut till ny personal och vikarier.

Ansvarig: Rektor samt mentorer.

Datum när det ska vara klart: Löpande under läsåret.

Kön och könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Ökad kunskap på skolan gällande dessa frågor samt att lärare har med sig detta tänk i det dagliga arbetet.

Insats

- All personal på skolan utbildas när det gäller HBTQ.
- Undvika att generalisera utifrån kön - tjej och kille.
- Under året skall skolans ledkryss användas som grund i diskussioner om hur vi skall vara med varandra och även vara grund till läsårets ordningsregler
- Undviker att använda exempel i klassrummet som förstärker en traditionell syn på flickor och pojkar (exempelvis att pojkar antas vara mera teknisk och flickor mer empatiska).
- Undviker att tilltala elever utifrån kön, t ex "Vad bra att även ni killar kan göra två saker samtidigt."
- Undviker att det ena eller andra könet får större eller mindre talutrymme. Olika tekniska verktyg kan användas för detta.

Ansvarig: Rektor, personalen på skolan, samt respektive lärare

Datum när det ska vara klart: Fortlöpande under läsåret. Utbildningsinsatsen skall ske innan novemberlovet 2017.

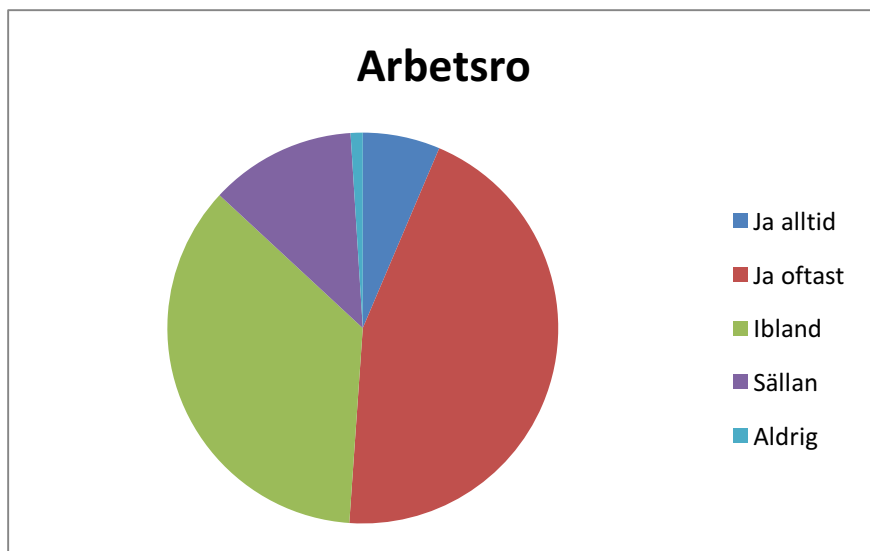
Kartläggning

Skolkurator och speciallärare utformade en digital enkät där man undersökte trygghet och trivsel hos eleverna. Varje elev har fått möjligheten att anonymt svara på trygghetsenkäten. Personalen informerades om enkäten på en APT, och tilldelades uppgiften att utföra enkäten med sina klasser under skoltid. Områden som exempelvis berördes i enkäten var samtliga diskrimineringsgrunder, arbetsro, nätkränkningar trivsel och trygghet.

Resultat och analys

Svarsfrekvensen: 280 av 311 (90%)

Vid en analys av enkäten stack dessa områden ut i antingen positiv eller negativ bemärkelse.

48,5% av eleverna upplevde att de aldrig/sällan/ibland fick arbetsro på lektionerna.

Enligt eleverna:

- *Arbetsro* försämras när de har vikarier, oavsett ämne.
- *Matte* sticker ut som ett ämne där det är svårt att hålla en tillfredsställande arbetsro.

Kränkningar på nätet

23,6% vet om någon som blivit kränkt.

28,5% upplever att de själva blivit kränkt.

22% uppger att de är osäkra eller inte vet vad nätkränkning innebär.

Enligt eleverna:

- Genom sociala medier
- Tjejer bråkar på nätet

Kränkning utanför nätet

16,5% uppger att de någon eller flera gånger varit taskig mot en eller flera.

17,1% upplever att de blivit kränkt under Ht16.

Enligt eleverna:

- Kränkande blickar
- Bråk mellan 7an och 8an
- Blir kallad namn
- Utfrysning
- Kränkningar sker på grund av utseende eller på grund av religion

Trivsel och trygghet på skolan

99% av eleverna svarar att de känner sig trygga i skolans lokaler, några procent färre känner sig trygga i idrottshallen och dess områden.

21% känner sig aldrig/sällan/ibland att man respekterar varandra i klassen

21,1% respekterar aldrig/sällan/ibland skolpersonalen

94,3% av eleverna känner sig alltid/ofta respekterad av skolpersonal

Övrigt som eleverna har noterat

- Rökning sker på skolgården
- Omklädningsrummen vill de få renoverade
- Fiket ska hållas öppet längre
- Roligare skolgård
- Lärarna ska vara mer bestämda

Förebyggande åtgärder

Förebygga diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling, gäller även på nätet.

Åtgärd

- Träna elevernas förmåga till empati och respekt för allas lika värde oavsett exempelvis utseende, ekonomisk status, kroppsstorlek eller personlig stil.
- Alla klasser i årskurserna skall se Stå upp för de tysta med Lennart Bång och sedan diskutera värdegrundsfrågor om filmen.
- Använda metoder såsom litteraturläsning, värderingsövningar och forumspel, till exempel vid klassrådsmöten, för att belysa olika värdegrundsfrågor.
- Alla klasser jobbar på något sätt med näthat, exempelvis genom att titta på någon av filmerna: hashtag, gilla hata horan, eller jobbar med materialet no hate i skolan, säker på nätet eller liknade.
- Att ha lokaler och mötesplatser där elever och personal träffas och umgås på lektionsfri tid främjar sammanhållningen och gemensam trivsel.
- Eleverna får under veckorna 42-43 markera på en karta var de otrygga platserna finns, via husmodellen.
- Ny personal och vikarier ska få information om skolans likabehandlingsarbete.

Motivera åtgärd

Då många elever upplevde att de hört eller blivit kränkt känns åtgärderna motiverade.

Ansvarig: Ämneslärare och klassföreståndare

Datum när det ska vara klart: Fortlöpande under läsåret. Utbildningsinsatsen skall ske innan jullovet 2017.

Arbetsro

Mål och uppföljning

Målet är att uppnå optimal arbetsro under lektioner. Uppföljning i höstens trygghetsenkät.

Åtgärd

- Gemensamma rutiner för lektionsstart och stopp.
- Läraren ansvarar för placering i klassrum och gruppindelningar.
- Dagliga mikropauser med rörelse.
- Informationsblad för vikarier om rutiner för lektionerna samt skolans likabehandlingsarbete.

Motivera åtgärd

I elevenkäten återgav 48,5% av eleverna att de inte upplevde tillräckligt med arbetsro.

Ansvarig: Ämneslärare och klassföreståndare

Datum när det ska vara klart: Fortlöpande under läsåret.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår skola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Klassföreståndaren har regelbunden tid med klassen. Ett verktyg som klassföreståndaren kan använda för att fånga upp elevers mående är att de veckovis skriver i en mentorsbok som sedan klassföreståndaren läser och kommenterar. Rastvaktsschema för att fler vuxna skall vistas bland eleverna på lektionsfri tid. Trygghetsenkät sker årligen.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

När en elev känner sig kränkt ska eleven vända sig till en vuxen på skolan som den har förtroende för. Föräldrar kan i första hand vända sig till respektive klassföreståndare eller annan personal på skolan.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. En anställd som upptäcker pågående kränkningar/trakasserier skall genast ingripa. Då den akuta situationen åtgärdats meddelas elevernas mentor/er.
2. En anställd som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt av

trakasserier/kränkande behandling informerar elevens mentor.

3. När mentor fått kännedom om att trakasserier eller kränkande behandling skett meddelas detta till den utsatte elevens vårdnadshavare. Senast i samband med detta meddelas även rektor vad som skett.
4. Mentorn påbörjar sedan en kartläggning där denne eller annan anställd talar med den elev som kan ha blivit utsatt för kränkningen. Det är viktigt att förklara att kränkningar ej får förekomma och att skolan nu kommer att åtgärda detta. Under kartläggningen klargörs vad som hänt och om det hänt tidigare. Kartläggningen kan få ta några dagar, upp till en vecka. Det är viktigt att få en tydlig bild av olika händelser som man sedan kan ta upp med den/de som kränker. Vilka är inblandade, när har det hänt, var någonstans. Vem har sagt/gjort vad. Kartläggningen ska dokumenteras (se bilaga 1)
5. Om det visar sig att trakasserier/kränkningar har skett ska mentorena till de som utfört kränkningen omedelbart kontaktas. Samtal skall genomföras med eleven/eleverna som utfört detta. Alla samtal med förövarna måste ske enskilt, aldrig i klassen eller i grupp. Man får inte heller sammanföra förövare och den utsatte. Det ska alltid vara två vuxna (mentor + en till) som håller i samtalen (en som för talan och en som antecknar). Ingen förvarning! De skall inte veta om i förväg vad samtalen ska handla om. Se till att träffa alla inblandade i följd, utan att de ska kunna träffas mellan samtalen. Sitt i ett rum där ni får vara i fred, ingen kan titta in genom fönstret etc. Den som håller i samtalet förklarar för eleven som utfört kränkningen att kränkningar inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag, och att de genast ska upphöra. Gör upp en plan för hur detta ska gå till (se bilaga 2). Bestäm en tid för uppföljning ca en vecka senare.
6. Mentor tar sedan kontakt med de inblandade elevernas vårdnadshavare och berättar om vad som hänt och vad som nu beslutats.
7. Trygghetsgruppen och rektor informeras och delges all skriftlig dokumentation, kartläggning och samtal med elever och vårdnadshavare. Den skriftliga dokumentationen ska ges till specialpedagog för förvaring i dokumentskåp. Trygghetsgruppen kan även ge konsultation, delta i kartläggning och samtal.
8. Personal som bör känna till ärendet underrättas
9. Eleverna hålls under uppsikt.
10. Rektor anmäler till huvudmannen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Om en elev en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen följs nedanstående plan:

1. Händelsen anmäls till mentor, trygghetsgrupp eller annan vuxen på skolan som eleven har förtroende för.
2. Mottagaren av anmälan anmäler händelsen till rektor.
3. Vårdnadshavare informeras. Ansvarig för att detta sker är rektor.
4. Rektor informerar till sin chef/förvaltning.
5. Rektor ansvarar för att utredning genomförs.

Rektors ansvar

- Samtal förs med samtliga berörda parter.
- Samtalen dokumenteras.
- Rektor ansvarar för att lämpliga åtgärder vidtas.
- Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.
- I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier avgör rektor, eventuellt tillsammans med sin chef, om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet. Rektorn informerar den anställda om rätten till fackligt stöd.
- Åtgärderna dokumenteras.
- Rektor följer upp ärendet med elev och vårdnadshavare.
- Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och följer upp ärendet.
- Utredning och åtgärder utvärderas och dokumenteras.
- Uppföljningen dokumenteras.

Rutiner för uppföljning

1. Uppföljning sker efter några dagar, upp till en vecka. Man har först samtal med den som blivit utsatt för att se om det har blivit någon förändring (se bilaga 4).
2. Samtal hålls enskilt med förövaren/förövarna för att se hur överenskommelser fungerat. Därefter kontaktas föräldrarna för att delges information om hur det gått. Eleverna hålls även fortsättningsvis under uppsikt. Samtalen ska dokumenteras och

ges till specialpedagog (se bilaga 5).

3. Om kränkningarna eller trakasserier inte upphört kallas den elev/ de elever som kränker tillsammans med vårdnadshavare till möte hos rektor. En handlingsplan upprättas för att komma till rätta med problemet. Samtalet dokumenteras och ges till specialpedagog.
4. Handlingsplanen följs upp i ett nytt dokumenterat samtal med elev, vårdnadshavare och rektor. Vid allvarliga trakasserier/kränkningar kontaktas de inblandade elevers föräldrar direkt. Rektorn kallar till ett möte. Det kan dessutom vidtas ytterligare åtgärder, till exempel byte av klass, skola eller kontakt med andra myndigheter som socialtjänst eller polis. Rutiner för dokumentation Ansvarig för att dokumentera är mentor.

Rutiner för dokumentation

All dokumentation ska fortlöpande överlämnas till specialpedagog som i sin tur ansvarar för information till rektor samt förvaring.

Följande ska dokumenteras:

Mottagande av anmälan gällande trakasserier och/eller kränkande behandling (se bilaga 1).

Utredning (se bilaga 2) Vem eller vilka som blivit utsatta? Vem eller vilka som har utfört kränkning/trakasserier? Vad har hänt? När? Var? Samtal med elev/elever som kränkt (se bilaga 3) Samtal med vårdnadshavare Uppföljningssamtal (se bilaga 4 och 5) Möte med rektor och upprättande av handlingsplan.

Ansvarsförhållande

Mentorn är ansvarig för att rutinerna följs. Kartläggning, åtgärder, uppföljning och dokumentation. Trygghetsgruppen finns med som rådgivande och stödjande i alla faser utifrån mentors önskemål. Rektor är ytterst ansvarig och ser till att händelser anmäls till huvudman.

Bilaga 1.

Dnr:

Mottagande av anmälan gällande trakasserier och/eller kränkande behandling (Skollagen 6 kap 10§, Diskrimineringslagen 2 kap7 §)

Anmälan mottagen av: _____

Datum: _____

Elevens namn: _____

Uppgiftslämnare: _____

Anmälarens information om vad som

hämt: _____

Beslut om utredning

O Ja

O Nej

Rektor, underskrift: _____

Datum: _____

Bilaga 2.

Dnr:

Utredning av trakasserier och/eller kränkande behandling (skollagen 6 kap 10§, diskrimineringslagen 2 kap 7§)

Datum: _____	Elevens namn: _____
Samtalsledare: _____	Mentorns namn: _____
Deltagare vid samtalet _____	

Beskrivning av händelsen

Tidpunkt: _____

Plats: _____

Rubrik för händelsen (t ex diskriminering, kränkande behandling, hot, våld): _____

Inblandade: _____

Händelseförlopp: _____

Har detta hänt tidigare? _____

Rektors bedömning: _____

Beslut om åtgärd: _____

Anmälan till annan/andra myndighet/-er:

Nej

Ja, vilken/vilka _____

"Kränkningar får ej förekomma och vi på skolan kommer nu att åtgärda detta".

Kontakt med vårdnadshavare, (Kom ihåg att kontakta båda vårdnadshavarna vid delad vårdnad).

Mail

Telefon

Datum och tid: _____

Kommentar: _____

Bilaga 3.

Dnr:

Samtal med utförare av trakasserier och/eller kränkande behandling (skollagen 6 kap 10§, diskrimineringslagen 2 kap 7§)

Datum: _____ Elevens namn: _____
Samtalsledare: _____ Mentorns namn: _____
Deltagare vid samtalet: _____

”Vi vet att du har

- Enligt lagen får man inte trakassera eller kränka andra människor och här på Kastalskolan har vi nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Vi kommer att göra allt för att detta omedelbart skall upphöra!

Upprätta genom överenskommelse en plan där det framgår vad eleven ska göra för att upphöra med trakasserier och/eller kränkande behandling:

Underskrift av elev: _____

Datum och tid för uppföljningsmöte, ca efter en vecka: _____

Kontakt med vårdnadshavare (Kom ihåg att kontakta båda vårdnadshavarna vid delad vårdnad).

Mail

Telefon

Datum och tid: _____

Kommentar: _____

Bilaga 5.

Uppföljning med utförande elev av trakasserier och/eller kränkande behandling (skollagen 6 kap 10§, diskrimineringslagen 2 kap 7§)

Datum: _____ Elevens namn: _____
Samtalsledare: _____ Mentorns namn: _____
Deltagare vid uppföljningen: _____

Har överenskommelsen följts så trakasserierna och/eller kränkande behandling upphört?

- Ja
 Nej

Informera eleven om att om kränkningarna eller trakasserierna inte upphört kommer denne att kallas tillsammans med sin/sina vårdnadshavare till möte hos rektor.
En handlingsplan kommer att upprättas för att komma till rätta med problemet.

Om problemet fortfarande kvarstår utdelas en skriftlig varning till utsättande elev/elever där vidare åtgärder kan vara exempelvis:

Tillfällig omplacering inom skolan, tillfällig avstängning (vilket också innebär anmälan till sociala myndigheter), även polisanmälan kan bli aktuell om kränkningarna är av sådan art att detta är befogat. Under hela utredningen förs kontinuerlig dokumentation av alla samtal och åtgärder. Vårdnadshavare informeras om alla åtgärder. Huvudmannen informeras kontinuerligt om läget.

Kontakt med vårdnadshavare, (Kom ihåg att kontakta båda vårdnadshavarna vid delad vårdnad).

- Mail
 Telefon

Datum och tid: _____

- Ärendet avslutas
 Tid för nytt uppföljningsmöte _____

Rektors bedömning: _____
Beslut om åtgärd: _____

Bilaga 6.

Beskrivning av olika begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt:

Med **direkt diskriminering** menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier. Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad via snapschat av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Instagram. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”. Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria ett A i betyg, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam. James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]